

KULTURMILJØER I HOLBÆK BY

HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Historie

Holbæk Slots Ladegård er en tidligere avlsgård tilhørende Holbæk Slot. Ladegårdens historie rækker tilbage til 1200-tallet, men dens beliggenhed har ikke altid været den samme. Historiske kilder beskriver området syd for slottet (vest for Holbæk station) som en sandsynlig placering.

Den nuværende hovedbygning er opført i 1797 og ombygget med to sidefløje hundrede år senere. Fra 1800-tallet blev gårdspladsen flankeret af to store avlsbygninger, hvorved der blev dannet en typisk herregårdsstruktur. I 1934 fik hovedbygningen tilføjet en ekstra etage.

Langs Ladegårdsalleens vestlige del finder man 7 ensartede, gulpudsede huse opført i slutningen af 1800-tallet, som alle har hørt til gården.

Ladegården har siden 1963 huset Holbæk Kunsthøjskole.

Arkitektur

Anlægget består af en hvidpudset hovedbygning i to etager med rødt tegltag og to sidefløje i to etager. Den nyklassicistiske stil er videreført i tilbygningen fra 1934 og kendetegnes ved en stram, symmetrisk facade og et markant indgangsparti.

Foruden hovedbygningen består Holbæk Slots Ladegård af tre store gulpudsede længer, der danner rammen om en gårdsplads med græsplæne, træer og markstensbelægning.

Adgangen til ladegården kan blandt andet ske via Ladegårdsalleen, der er en smal vej flankeret af systematisk placerede vejtræer.

Hovedbygningen: Den c-formede bygning favner gårdspladsen og er i kraft af sine to etager og symmetriske facade anlæggets naturlige omdrejningspunkt. Det fremhævede indgangsparti danner en akse med porten i den øst-vest-gående længe på den modsatte side af gårdspladsen.

Længerne og gårdspladsen: De store, gule længer skaber sammen med hovedbygningen en velproportioneret gårdsplads. Længerne har forskellige facadeinddelinger og rytmer, som skabes af vinduer, døre og kviste. De præges af nyere ombygninger og tilføjelser, men efterlader alligevel et fint, sammenhængende helhedsindtryk. Porten i den sydlige længe er vigtig for aflæsningen af længernes sammenhæng med hovedbygningen.

Ladegårdsalleen: Bløde trafikanter har mulighed for en ekstraordinær ankomst til ladegården via Ladegårdsalleen, som er en smal vej flankeret af vejtræer. Alléen forbinder Stenhusvej i vest med Gl. Ringstedvej i øst og er et markant træk i landskabet omkring ladegården. Alléens vestlige del domineres af en række ensartede huse opført i forbindelse med gården sidst i 1800-tallet.

BESKRIVELSE AF KULTURMILJØ: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

TRUSLER/SÅRBARHED

Ladegården er et resultat af århundreders ombygninger og tilføjelser. Anlæggets værdi ligger således ikke i autenticiteten, men i fortællingen om den historiske udvikling. Denne præmis har betydet, at særligt de gule længer med tiden har været udsat for en del forandringer, mens hovedbygningens oprindelige karakter er fint bevaret trods tilføjelsen af den ekstra etage i 1934.

Hovedbygningens karakteristiske træk bør bevares og vedligeholdes, som det hidtil er sket. Dog bør det overvejes hvorvidt nyere tekniske installationer fremover kan indgå i en mere harmonisk sammenhæng med bygningen, da den nuværende ventilationsløsning er det, der skæmmer bygningen mest.

De gule længer har med tiden været udsat for væsentlige forandringer, og der er bl.a. sket indgreb i både mur og tag. Yderligere ændringer af bygningskroppene bør ske med henblik på at styrke længernes arkitektoniske værdier frem for at udfordre den nuværende form. Udskiftning af eternittagene på den sydlige og østlige længe kan overvejes.

BEVARINGSTILTAG

Konkrete tiltag

- Den fornuftige vedligeholdelse af hovedbygningen giver hele området karakter.
- Ladegårdens gårdrum fremstår med sin belægning og de store træer meget autentisk.
- Vedligeholdelsen af de syv fritliggende gule huse i Ladegårdsalleens vestlige del vidner om respekt for det historiske miljø, de er en del af.
- Ladegårdsalleens træer danner en fin og ubrudt rytme, hvilket der fortsat skal værnes om.

Vigtige pointer

Holbæk Slots Ladegård er i sin nuværende funktion som kunsthøjskole et fint og på mange måder autentisk kulturmiljø med tydelige arkitektoniske spor tilbage til 1700-tallet. Vedligeholdelsen af hovedbygningen bør fortsætte som hidtil, mens der med fordel kan lægges vægt på udviklingen af anlæggets tre øvrige længer. Ladegårdsalleen, gårdspladsen og de øvrige naturmæssige omgivelser bør vedligeholdes på lige fod med bygningerne.

KORT: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Kort over kulturmiljøets afgrænsning samt angivelse af, hvor fotografierne er taget.

FOTOREGISTRERING: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Foto 1:

Den hvide, symmetriske hovedbygning er kulturmiljøets omdrejningspunkt.

Foto 2:

Porten i den sydlige længe danner en akse med hovedbygningens indgangsparti henover gårdspladsen.

Foto 3:

Den østlige længe. Bemærk rytmen i vinduer og kviste samt det for bygningen lidt særprægede ovenlys-parti.

Foto 4:

Den vestlige længe, der i modsætning til de to andre længer har skifertag. De små, højtplacerede vinduer giver bygningen et staldlignende præg.

FOTOREGISTRERING: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Foto 5:

Gårdspladsen, som de fire bygninger danner ramme om.

Foto 6:

En lille sø knytter sig til ladegården.

Foto 7:

En fin, velplejet have med store træer er en naturlig del af miljøet omkring Holbæk Slots Ladegård.

Foto 8:

Ladegårdsalleen.

FOTOREGISTRERING: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Foto 9:

Ladegårdsalleen 7, opført 1897. Det første af syv i rækken af guldudsede huse på den vestlige side af Ladegården. Bevaringsværdi 4.

Foto 10:

Ladegårdsalleen 9, opført 1887. Guldudset hus med karakteristisk helvalmet tegltag. Bevaringsværdi 4.

Foto 11:

Ladegårdsalleen 13, opført 1887. Bevaringsværdi 4.

Foto 12:

Ladegårdsalleen 6, opført 1887. Bevaringsværdi 4. Bemærk dørens asymmetriske placering.

FOTOREGISTRERING: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Foto 13:

Vejtræerne danner en visuel afskærmning af Ladegårdsalleen.

Foto 14:

Ladegårdsalleen 8, opført 1887. Bevaringsværdi 4. Bemærk dørens asymmetriske placering.

Foto 15:

Ladegårdsalleen 10, opført 1877. Bevaringsværdi 3.

Foto 16:

Ladegårdsalleen 15, opført 1897. Bevaringsværdi 4.

KILDEHENVISNING: HOLBÆK SLOTS LADEGÅRD

Miljøministeriet. Skov- og Naturstyrelsen

Kommuneatlas Holbæk

1993

Albert Thomsen

Holbæk Købstads Historie

1936-42

www.denstoredanske.dk

www.kulturarv.dk/fbb

Registreringen er foretaget d. 19. september 2012/21. februar 2013.